

DECIZIE

01 aprilie 2015

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul Iurie Bejenaru

Judecătorii: Maria Ghervas, Oleg Sternioală, Dumitru Mardari, Ion Druță

examinînd cererea de recurs declarată de către avocatul Valerian Bordeianu în
interesele recurentului Antonciuc Ilie,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Antonciuc Ilie
către Ministerul Justiției al R. Moldova privind constatarea încălcării dreptului la
examinarea cauzei în termen rezonabil și încasarea prejudiciului,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 29 octombrie 2014, prin care a
fost admis apelul declarat de către Ministerul Justiției a R. Moldova, fiind casată
hotărîrea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 21 mai 2014, cu pronunțarea
unei noi hotărîri de respingere a acțiunii ca depuse peste termenul stabilit,

c o n s t a t ă

Antonciuc Ilie la 08 mai 2013 s-a adresat în instanță cu cerere de chemare în
judecată către Ministerul Justiției al R. Moldova privind constatarea încălcării
dreptului la examinarea cauzei în termen rezonabil și încasarea prejudiciului.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, la 27.05.2004 a încheiat
contractul nr. 1/3-2130 de vânzare-cumpărare a apartamentului nr.59 din str. Milescu
Spătaru, 25/2, mun. Chișinău, la prețul de 24 000 euro, care a fost autentificat de
notarul Bușuleac Olga.

Ulterior, la 06.09.2004 fosta proprietară Solomenco Larisa s-a adresat în
instanța de judecată cu acțiune privind anularea contractului de vânzare-cumpărare
din 27.05.2004, iar în cadrul examinării pricinii la 18.12.2004 el a depus acțiune
reconvențională privind recunoașterea faptului încălcării obligațiilor profesionale
de către notarul Bușuleac Olga la încheierea contractului nr. 1/3-2130 din
27.05.2004 și încasarea prejudiciului material.

Prin hotărîrea Judecătoriei Ciocana mun. Chișinău din 03.04.2006, menținută
prin decizia Curții de Apel Chișinău din 26.10.2006, acțiunea inițială a fost admisă,
iar acțiunea reconvențională a fost respinsă, anulînd contractul de vânzare-
cumpărare a apartamentului nr.59 din str. Milescu Spătaru, 25/2, mun. Chișinău,

încheiat între Antonciuc Ilie și Solomenco Larisa, cu repunerea părților în poziția inițială.

Curtea Supremă de Justiție prin decizia din 28.03.2007 a admis recursurile declarate de către Antonciuc Ilie și Cobasiuc Victor și a casat decizia Curții de Apel Chișinău din 26.10.2006 și hotărîrea Judecătoriei Ciocana mun. Chișinău din 03.04.2006, cu remiterea pricinii la rejudecare în prima instanță.

Prin hotărîrea Judecătoriei Ciocana mun. Chișinău din 26.05.2008 a fost admisă acțiunea inițială și parțial acțiunea reconvențională. La 10.02.2010 Curtea de Apel Chișinău a casat hotărîrea Judecătoriei Ciocana mun. Chișinău din 26.05.2008, cu remiterea pricinii la rejudecare din motive de procedură.

Prin hotărîrea Judecătoriei Ciocana mun. Chișinău din 18.01.2011 s-a dispus anularea contractelor de vânzare-cumpărare a apartamentului nr.59 din str. Milescu Spătaru, 25/2, m.Chișinău, cu încasarea de la Efremenco Andrei în beneficiul lui a sumei de 24 000 euro costul apartamentului, 30000 lei prejudiciul material și 862,50 lei cheltuielile de judecată.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 14.12.2011, menținută prin decizia Curții Supreme de Justiție din 08.11.2012, s-a casat hotărîrea Judecătoriei Ciocana mun. Chișinău din 18.01.2011 în partea încasării de la Efremenco Andrei în beneficiul lui a sumei de 30000 lei prejudiciul material, cu emiterea unei noi hotărîri de respingere a pretenției.

Se indică că prin încălcarea continue a termenului rezonabil de examinare a pricinii a fost în imposibilitate de a restitui mijloacele bănești, care de fapt aparțineau familiei fiului lui pentru soluționarea problemei locative. Consideră că, urmare a tergiversării neîntemeiate a examinării cauzei timp de aproximativ 8 ani i-a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a pricinii civile, iar procesul judiciar îndelungat i-a provocat neliniște sufletească, stresuri, retrairi, suferințe psihice și morale.

Prin hotărîrea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 21.05.2014, cererea a fost admisă în parte. S-a constatat violarea dreptului la examinarea cauzei în termen rezonabil stabilit la art. 6 al CEDO. S-a încasat din contul bugetului de stat în beneficiul lui Antonciuc Ilie prejudiciul moral în mărime de 15 000 lei. În rest, cerințele au fost respinse (f.d. 150-158).

Ministerul Justiției la 06.06.2014 a depus apel, prin care a solicitat admiterea acestuia, casarea hotărîrii primei instanțe și emiterea unei noi hotărîri de respingere a cererii ca fiind depusă tardiv.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 29 octombrie 2014 a fost admis apelul declarat de către Ministerul Justiției a R. Moldova, s-a casat hotărîrea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 21 mai 2014, cu pronunțarea unei noi hotărîri de respingere a acțiunii ca depuse peste termenul stabilit (f.d. 179-183).

La 23 decembrie 2014 avocatul Valerian Bordeianu în interesele recurentului Antonciuc Ilie a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând casarea acesteia, cu menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului s-a indicat că reclamantul Antonciuc Ilie a fost depozitat de suma de 24000 Euro, de către un grup criminal, care pînă în prezent n-a fost identificat și atras la răspundere penală, cu acoperirea pagubei materiale. Suma de bani menționată era a fiului său care activează peste hotare.

Conform prevederilor art. 5 din Codul de procedură civilă, Antonciuc Ilie a apelat în instanțele de judecată pentru a-și apăra drepturile sale, însă n-a avut parte de aceasta. Procesul judiciar a durat de la 06 septembrie 2004 pînă la 08 noiembrie 2012 sau 8 ani și două luni. Durata excesivă a procesului a determinat o stare de incertitudine care a durat acești opt ani, timp în care reclamantul și fiul său nu avea bani să cumpere un alt apartament și nici nu avea certitudinea unei soluții pe marginea cauzei. Numai în Curtea de Apel Chișinău pricina s-a aflat mai bine de 1 an.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul declarat de avocatul Valerian Bordeianu în interesele recurentului Antonciuc Ilie întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea deciziei instanței de apel, cu remiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, instanța de recurs, după ce judecă recursul, este în drept să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Înaintînd acțiunea în judecată împotriva Ministerul Justiției a RM, Antonciuc Ilie a solicitat constatarea încălcării dreptului la examinarea în termen rezonabil a dosarului civil intentat la cererea de chemare în judecată depusă de Larisa Solomenco împotriva lui Victor Cobasiuc și Ilie Antonciuc privind recunoașterea nulă a contractelor de vânzare-cumpărare, cererea reconvențională a lui Victor Cobasiuc împotriva Larisei Solomenco cu privire la recunoașterea dreptului de folosință a apartamentului și cererea reconvențională înaintată de Antonciuc Ilie împotriva Larisei Solomenco, OCT Chișinău și Notarul Bușuleac Olga cu privire la constatarea încălcărilor și încasarea prejudiciului moral; încasarea din contul statului în beneficiul reclamantului a recompensei pentru prejudiciul moral suferit în mărime de 80000 lei.

Fiind investită cu judecarea pricinii în cauză, prima instanță a ajuns la concluzia temeiniciei acțiunii, pe care a admis-o parțial ca întemeiată.

Judecând apelul declarat de Ministerul Justiției al R. Moldova, instanța de apel, l-a considerat întemeiat și l-a admis, casînd hotărîrea primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărîri cu privire la respingerea acțiunii ca depuse cu omiterea termenului de prescripție extinctivă.

Instanța de recurs conchide, însă, că o astfel de soluție rezultă din nedeterminarea exactă a naturii juridice a litigiului, criteriu, care presupune prin sine lămurirea completă și certă a situației de fapt sub toate aspectele, mai mult că concluziile instanței de apel sunt bazate pe o apreciere unilaterală și arbitrară a materialului probator, fapt ce vine în contradicție cu normele de drept procedural.

Totodată, la adoptarea soluției privind respingerea acțiunii ca depuse peste termenul legal, instanța de apel a comis o eroare de procedură care afectează legalitatea actului judecătoresc.

Astfel, în conformitate cu art.2 alin.(1) al Legii nr.87 din 21.04.2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești, orice persoană fizică sau juridică ce consideră că i-a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești poate adresa în instanță de judecată o cerere de chemare în judecată privind constatarea unei astfel de încălcări și repararea prejudiciului cauzat prin această încălcare, în condițiile stabilite de prezenta lege și de legislația procesuală civilă.

Instanța de recurs reține că conform prevederilor art. 3 alin (3) al Legii nr.87 din 21.04.2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești, în cauzele în care se pretinde încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești, cererea de chemare în judecată poate fi depusă în cadrul executării actului judecătoresc irevocabil sau în decursul a 6 luni de la încetarea procedurii de executare.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține drept eronată concluzia instanței de apel că termenul de depunere a cererii de chemare în judecată începe a curge din 14.12.2011 din momentul pronunțării deciziei Curții de Apel, acesta urmînd a fi calculat din momentul pronunțării deciziei instanței de recurs, adică din 08.11.2012, de atunci cînd a devenit irevocabilă decizia pe cauza în care pretinde încălcarea.

Prin urmare concluzia instanței de apel precum că recurentul Antonciuc Ilie a depus cererea de chemare în judecată la 08.05.2013, adică cu omiterea termenului de prescriptive prevăzut la art. 3 alin (3) al Legii nr.87 din 21.04.2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în

termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești, este pripit, or conform copiei cererii de chemare în judecată depuse de Antonciuc Ilie anexate la cererea de recurs, acesta a depus cererea de chemare în judecată la 08.05.2013, conformîndu-se termenului de 6 luni prevăzut de aer. 3 alin. (3) al Legii menționate mai sus. Respectiv termenul de 6 luni, fiind un termen de prescripție, nu a expirat.

Astfel, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că instanța de apel a examinat pripit cauza, fără cercetarea fondului cauzei și a tuturor circumstanțelor care au importanță pentru soluționarea corectă a litigiului.

Mai mult ca atît instanța de recurs mai reține că conform prevederilor art. 3 alin. (1) al Legii nr.87 din 21.04.2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești, cererea de chemare în judecată privind constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești și repararea prejudiciului cauzat prin această încălcare se depune conform regulilor de competență jurisdicțională stabilite la capitolul IV din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova și se examinează de un alt complet de judecată decît cel care a examinat (examinează) cauza în care se pretinde încălcarea.

Prin urmare la examinarea cauzei în ordine de apel au participat judecătorii: V. Pruteanu, A. Minciună, și Iu. Cimpoi. Astfel, judecătorul instanței de apel Iu. Cimpoi a fost incompatibilă să participe la examinarea cauzei, pe motiv că anterior a participat la examinarea cauzei în ordine de recurs pe cauza civilă intentată după acțiunea Larisei Solomenco împotriva lui Victor Cobasiuc și Ilie Antonciuc privind recunoașterea nulă a contractelor de vânzare-cumpărare, cererea reconvențională a lui Victor Cobasiuc împotriva Larisei Solomenco cu privire la recunoașterea dreptului de folosință a apartamentului și cererea reconvențională înaintată de Antonciuc Ilie împotriva Larisei Solomenco, OCT Chișinău și Notarul Bușuleac Olga cu privire la constatarea încălcărilor și încasarea prejudiciului moral, și prin decizia Curții Supreme de Justiție din 28 martie 2007, astfel a examinat cauza în care se pretinde încălcarea contrar prevederilor art. 3 alin. (1) al Legii nr.87 din 21.04.2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești.

În conformitate cu art. 442 al. (1) CPC, judecînd recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, pe baza actelor din dosar, în limitele invocate în recurs, legalitatea hotărîrii atacate, fără a administra noi dovezi.

Din considerentele menționate și avînd în vedere faptul că s-a constatat încălcarea normelor de drept procedural, eroare care nu poate fi corectată de către

instanța de recurs, ce constituie temei de casare a hotărîrii, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa decizia instanței de apel și de a restitui pricina spre rejudecare în instanță de apel.

La judecarea pricinii, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate, creînd condiții obiective și reale participanților la proces, să verifice incompatibilitatea judecătorilor la examinarea cauzei în ordine de apel prin prisma art. 3 alin. (1) al Legii nr.87 din 21.04.2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești și judecînd pricina, să emită o hotărîre întemeiată și legală.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c), art. 445 alin. (3) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e

Se admite recursul declarat de către avocatul Valerian Bordeianu în interesele recurentului Antonciuc Ilie.

Se casează decizia Curții de Apel Chișinău din 29 octombrie 2014, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Antonciuc Ilie către Ministerul Justiției al R. Moldova privind constatarea încălcării dreptului la examinarea cauzei în termen rezonabil și încasarea prejudiciului, cu remiterea cauzei la o nouă rejudecare în Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecători.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței, judecătorul

Iurie Bejenaru

Maria Ghervas

Oleg Sternioală

Dumitru Mardari

Ion Druță